

Charles Spencelayh, „The Total Eclipse“, 1927.

AR PENSIJŲ KAUPIMO IR GYVYBĖS DRAUDIMO POKYČIAI PRISIDĖS PRIE SISTEMOS TVARUMO?

Laiko pirmenybės reiškinys aiškina žmonių teikiamą preferenciją šiandienos vartojimui ateities atžvilgiu. Šio principo įsisavinimo lygis valstybės vykdomoje pensijų politikoje lemia šalies ilgalaikio taupymo ir investavimo sistemos vystymąsi ir tvarumą. Pastaraisiais metais, Lietuvos pensijų sistemą ne kartą buvo siūlyta keisti. Šioje studijoje analizuojami pensijų politikos siūlymai apima: gyventojų pajamų mokesčio režimo įmokoms į investicinio gyvybės draudimo ir III pakopos pensijų fondus naikinimą; komisinio atlygio už investicinio gyvybės draudimo sutarčių platinimą mokėjimo draudimo brokeriams apribojimą. Jei įgyvendinti, šie pokyčiai turės esminių padarinių ilgalaikio taupymo ir investavimo sistemai, kadangi taip bus mažinama privačių paslaugų teikėjų motyvacija ir profesionalios informacijos sklaida, padedanti apsaugoti gyventojus nuo finansinio nepritekliaus ateityje.

ĮVADAS

Pensijų kaupimo sistema per pastaruosius metus ne kartą atsidūrė politikų akiratyje – nuolat svarstoma, kaip toliau ją suvaržyti ir keisti. Tarp dažniausiai nagrinėjamų pasiūlymų – atsisakyti automatinio įtraukimo ir leisti bet kuriuo metu pasitraukti iš II pakopos pensijų kaupimo, atsiimti dalį sukaupytų lėšų, panaikinti gyventojų pajamų mokesčio režimą įmokoms į III pakopos pensijų ir investicinio gyvybės draudimo fondus. Siūloma apriboti privačių paslaugų tiekėjų – draudimo brokerių atlygį pagal jų darbo rezultatus.

Ekonomikos mokslas apibrėžia taupymo sistemai esminę laiko pirmenybės sąvoką¹. Žmonių teikiama pirmenybė dabarties vartojimui ateities atžvilgiu yra pamatinis principas, kuriuo remiantis konstruojamos kaupiamųjų pensijų bei gyvybės draudimo sistemos. Nuo to, kaip šis principas taikomas ekonominėje politikoje priklauso šalies ilgalaikio taupymo ir investavimo sistemos sveikata ir gyvybingumas.

Studijoje detaliau nagrinėjami viešai pateikti pasiūlymai, keliantys reikšmingas rizikas Lietuvos investavimo ir ilgalaikio taupymo sistemos tvarumui bei gyventojų galimybėms turėti aprūpintą senatvę:

- Lietuvos banko (LB) investicinio gyvybės draudimo (IGD) rinkos slaptąjį pirkėjo tyrimą² išskeltas siūlymas keisti Lietuvos Respublikos (LR) Draudimo įstatymą;
- LB tyrimo pagrindu inicijuotas LR Gyventojų pajamų mokesčio (GPM) įstatymo pakeitimo projektas³.

¹Teorija, aiškinanti ekonominę palūkanų kilmę. Kaip teigia laiko pirmenybės teorija, individas visuomet labiau vertina esamą, o ne ateityje būsiąjį vartojimą. Ši pirmenybė gali būti grindžiama ribota žmogaus gyvenimo trukme, neužtikrintu rytojumi, neribotais poreikiais ir mažėjančiu ribiniu naudingumu. Sutikdamas vartojimą nukelti į ateitį, individas už tai gauna palūkanas. Teorijos pradininkas – Williamas Stanley Jevonsas, plėtotojas – Eugenius Boehmas-Bawerkas. Šaltinis:

<https://zodynas.vz.lt/Laiko-pirmenybes-teorija>

²Lietuvos Banko pasiūlymai investicinio gyvybės draudimo rinkos veikimui gerinti. Lietuvos bankas, 2023. Nuoroda į šaltinį: https://www.lb.lt/uploads/consultations/docs/39962_7ec6e0f0108847c4083ee6b81fb04680.pdf

³Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 8, 131, 16, 17, 18, 182, 20, 21, 24, 25, 27, 34, 35 ir 37 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 12(1) straipsniu įstatymas. Nuoroda į šaltinį:

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/c9d736000ff611ee9ac6bb8cb9c06455?jfwid=1i6pwaygn>

1. LB ATLIKTA IGD RINKOS ANALIZĖ NEJRODO POREIKIO KEISTI TAUPYMO SISTEMĄ

LB atliktas IGD rinkos slaptąjo pirkėjo tyrimas teigia, kad komisinis atlygis motyvuoja brokerius parduoti kuo daugiau IGD produktų, esą nebūtinai atitinkančių vartotojų poreikius. Anot LB, 30 iš 80 slaptųjų pirkimų atvejais „pirkėjams pasiūlytas jų poreikių neatitinkantis IGD produktas“⁴, pasirašant sutartis nėra atskleidžiama pilna klientui svarbi informacija, o kaip didžiausia nauda IGD produkto įsigijimui yra pabrėžiama galimybė atskaityti patirtas išlaidas iš apmokestinamųjų pajamų ir taip sumažinti mokėtiną GPM.

Vadovaujantis LB tyrimu, LB ir LR Finansų ministerija (FM) pateikė pensijų politikos siūlymus:

- Siekiant „mažinti netinkamo pardavimo atvejus, galimus parduodant IGD ir kitus kaupiamojo gyvybės draudimo produktus“⁵, LB siūlo keisti LR Draudimo įstatymą, ribojant IGD fondų brokeriams mokamo komisinio atlygio dydį „pvz., 1 000 Eur per mėn.“⁶ Anot LB, tai sumažintų interesų konfliktų riziką bei gerintų klientų patirtį, kadangi brokeriai nebūtų suinteresuoti didinti pardavimus tik dėl didesnio atlygio.
- LR FM, įvertinusi LB tyrimą dėl IGD rinkos veikimo, pateikė GPM įstatymo projektą, kuriame yra keliamas tikslas peržiūrėti „atskiriems investavimo produktams taikomas pajamų mokesčio lengvatas“⁷, nustatytas GPM įstatymo 21 str. Siūloma naikinti galimybę atskaityti dalį sumos iš apmokestinamųjų pajamų dėl patirtų išlaidų įmokoms į investicinio gyvybės draudimo bei III pakopos pensijų fondus, paliekant ją tik ilgalaikiam taupymui II pakopos pensijų fonduose.

Pagrindinis motyvas naikinti šią nuostatą yra paremtas LB tyrimu – siekiama užtikrinti, jog ilgalaikio taupymo produktai nebūtų pasirenkami „tik dėl grąžinamos mokesčių dalies“⁸, „o draudimo bei pensijų fondų valdymo įmonės savo klientui pateikiamo investicinės veiklos rezultato dirbtinai nedidintų grąžinamo mokesčio sumą“⁹.

Jei įgyvendinti, šie pokyčiai turės esminių padarinių ilgalaikio taupymo ir investavimo sistemai.

⁴Lietuvos Banko pasiūlymai investicinio gyvybės draudimo rinkos veikimui gerinti. Dokumentas viešai konsultacijai. Lietuvos bankas, 2023. Nuoroda į šaltinį:

https://www.lb.lt/uploads/consultations/docs/39962_7ec6e0f0108847c4083ee6b81fb04680.pdf

⁵Ten pat.

⁶Lietuvos Banko pasiūlymai investicinio gyvybės draudimo rinkos veikimui gerinti. Viešosios konsultacijos rezultatų apžvalga. Nuoroda į šaltinį: <https://www.lb.lt/lt/naujienos/lietuvos-bankas-siulo-reiksmingai-sustiprinti-investicinio-gyvybes-draudimo-vartotoju-apsauga>

⁷GPM įstatymo projekto aiškinamasis raštas. Nuoroda į šaltinį:

https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/GPM%C4%AE_AR.pdf

⁸Ten pat.

⁹GPM įstatymo projekto aiškinamasis raštas. Nuoroda į šaltinį:

https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/GPM%C4%AE_AR.pdf

LB atlikta IGD rinkos analizė ir slaptųjų pirkimų metu nustatyti trūkumai savaime neįrodo poreikio keisti draudimo brokerių darbo pobūdžio bei apmokestinimo režimo, nes:

- Slaptieji pirkimai buvo vykdyti tik iki pasiūlymo pateikimo, bet derybos dėl sąlygų nevyko. Abi pusės: tiek klientas, tiek paslaugų tiekėjas iki galutinio sutarties pasirašymo momento derinasi vienas prie kito, suprasdami poreikius, galimybes ir siekdami suformuoti kuo individualesnius poreikius atitinkantį produktą.
- Neaišku, kokį kiekybinį pasitenkinimo pasiūlytu draudimo produktu tikslą kelia LB, skelbdamas, kad 39 proc. slaptųjų pirkimų metu brokerio pasiūlymas neatitiko vartotojo poreikių. Suprantama, kad konsultacijų tikslas ir yra išsiaiškinti, ar klientui tinka pasiūlymas, ar ne. Jei paaiškėja, kad draudimo produkto pasiūlymas klientui netinka, jis turi galimybę pasirinkti kitą produktą – II ir III pakopos pensijų draudimą, arba kitą paslaugų teikėją.
- Komisinio atlygio „ribojimas, Lietuvos banko vertinimu, sudarytų geresnės IGD produkto pardavimo sąlygas vartotojų atžvilgiu ir kartu leistų toliau vykdyti IGD produktų platinimo veiklą“¹⁰. Tikėtis, kad nesuinteresuoti brokeriai sugebės pasiūlyti žmonėms labiau jų poreikius atitinkančius produktus, nėra jokio pagrindo. Atvirkščiai – klientų pasitenkinimas teikiamais pasiūlymais ir juos lydinčiu ilgalaikiu aptarnavimu gali reikšmingai sumažėti.

Sekant LB logika, kiekvienos srities produktų pardavimas, esant pardavėjo suinteresuotumui komisiniu atlygiu, yra pavojingas, gali pažeisti vartotojų interesus ir turėtų būti ribojamas. Tačiau pabrėžtina, kad atlygis už pardavimus ir atsirado kaip būdas veikti efektyviai ir atlyginti už pasiektus rezultatus, ne procesą.

- 2019 m. GPM įstatymo iš pajamų atimamų gyventojų patirtų išlaidų sąrašas buvo papildytas gyventojų įmokomis į III pakopos pensijų fondus su tikslu „paskatinti pensijų kaupimą“¹¹. Todėl įstatymo priėmimo tikslo inkriminavimas kaip draudimo tarpininkų nusikaltimas yra įstatymų leidėjo valios ignoravimas. Draudimo tarpininkai privalo informuoti gyventojus apie valstybės taikomas motyvacines priemones – jų paskirtis ir yra iš esmės pakeisti žmogaus nusistatymą skirti pajamas šios dienos vartojimui ir ryžtis atidėti dalį pajamų ateičiai.

¹⁰Lietuvos Banko pasiūlymai investicinio gyvybės draudimo rinkos veikimui gerinti. Viešosios konsultacijos rezultatų apžvalga. Nuoroda į šaltinį: <https://www.lb.lt/lt/naujienos/lietuvos-bankas-siulo-reiksmingai-sustiprinti-investicinio-gyvybes-draudimo-vartotoju-apsauga>

¹¹Aiškinamasis raštas dėl LR Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto. Nuoroda į šaltinį: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/a1aa60d05f2011e896f6c1bcc8cd3a8?positionInSearchResults=27&searchModelUUID=83f87eec-af54-4b22-ac0c-caf73ce6c6e5>

2. ILGALAIKIO TAUPYMO PRODUKTAI – VIS PATRAUKLESNI

2009 m. sumažinus II pakopos pensijų fonduose kaupiamų įmokų dalį nuo 5,5 proc. iki 2 proc., žmonės buvo nusivylę ir, palikę II pakopos pensijų kaupimą, rinkosi III pakopos draudimą. Nuo 2009 m. iki 2022 m. gyventojų, kaupiančių III pakopos pensijų fonduose, skaičius išaugo 4,5 karto, tuo tarpu kaupiančiųjų II pakopos pensijų fonduose skaičius padidėjo tik 1,4 karto¹². Šie duomenys iliustruoja augantį III pakopos pensijų fondų patrauklumą ir augančią gyventojų motyvaciją kaupti pensijas savarankiškai, taigi ir GPM režimo svarbą ilgalaikiam taupymui.

Ilgalaikio gyventojų investavimo ir taupymo produktai leidžia gyventojams užtikrinti finansinį saugumą ateityje ir nepalankių gyvenimo įvykių atveju. Asmens įsipareigojimų (paskolos) draudimas, kuris dažnai yra investicinio gyvybės draudimo dalis, suteikia daugiau saugumo netekus šeimos nario, ir esant reikšmingiems skoliniam įsipareigojimams. Taip šeimos yra apsaugomos nuo situacijų be išeities, nuo nemokumo rizikų, dėl kurių neretai yra priverstos slėptis nuo kreditorių ir ima veikti šešėlyje.

Tai yra unikalus pavyzdys, kaip rinkos įrankiai užkerta kelią didesnių socialinių problemų atsiradimui. Todėl jų platinimo apribojimas turės neigiamų padarinių, pakenks vartotojų interesams bei saugumui, padidins socialinių problemų mastą.

3. DRAUDIMO BROKERIŲ DARBO POBŪDŽIO KEITIMO PROBLEMATIKA

LB siūlymas keisti draudimo tarpininkų darbo modelį, ribojant jiems mokamą komisinį atlyginimą už kaupiamą gyvybės draudimo sutarčių platinimą, nepagrįstai riboja Konstitucijos saugomą ūkinės veiklos laisvę¹³. Konstitucinis teismas yra konstatavęs: „kad asmens ūkinės veiklos laisvė ir iniciatyva suponuoja <...> **sutarčių sudarymo laisvę**, sąžiningos konkurencijos laisvę, ūkio subjektų lygiateisiškumą ir kt.“¹⁴ ir sudaro „prielaidas asmeniui **savarankiškai** priimti jo ūkinei veiklai reikšmingus sprendimus“¹⁵.

Teisiškas įsikišimas ir asmens ūkinės veiklos laisvės ribojimas yra galimas, kai, be kita ko, yra būtina apsaugoti vartotojų teises. Šiuo atveju, LB tyrimu siūlomas pakeitimas nepadės geriau apsaugoti vartotojų interesus, nes mažins profesionalios informacijos sklaidą, klientų pasirinkimo galimybes ir jų pasitenkinimą teikiamais pasiūlymais. Todėl teisinio pagrindo riboti asmenų ūkinės veiklos ir sutarčių sudarymo laisvę nėra.

¹²Pensijų fondų dalyvių skaičius. Valstybės duomenų agentūra, 2023. Nuoroda į šaltinį: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>

¹³Lietuvos Respublikos Konstitucija, 46 str. Nuoroda į šaltinį: <https://www.lrs.lt/home/Konstitucija/Konstitucija.htm>

¹⁴Lietuvos Respublikos Konstitucijos teismo 2015 m. sausio 15 d. Nr. KT3-N1/2015 nutarimas.

¹⁵Lietuvos Respublikos Konstitucijos teismo 2014 m. gegužės 9 d. nutarimas.

Gyventojų finansinis raštingumas – žemas

Eurobarometro atliktas tyrimas rodo, kad apytiksliai ketvirtis suaugusiųjų Lietuvoje turi žemą finansinį raštingumą, o daugiau negu pusės brandžių Lietuvos gyventojų finansinis išsilavinimas yra vidutinis¹⁶. Atsižvelgiant į tai, būtina užtikrinti, kad gyventojams būtų patrauklu kaupti per profesionalius investuotojus.

Kaupimas per fondus ir gyvybės draudimą labiausiai pritaikytas būtent mažas bei vidutinės pajamas turinčiam žmogui – čia nereikalingas pradinis įnašas, o sumokamos sumos gali būti ir nedidelės. Tai yra itin svarbu, kadangi gyventojų taupymo norma Lietuvoje vis dar viena mažiausių tarp ES šalių: 2021 m. ji siekė 5,8 proc. pajamų, o ES šalyse – vidutiniškai 18 proc.¹⁷

Motyvuoti konsultantai suteikia prieigą prie profesionalios informacijos

Kiekvienoje veikloje yra ieškoma, kaip sustiprinti kliento-vartotojo ir pardavėjo-tiekėjo ryšį ir susieti pardavėjo pajamas su pasiektais rezultatais. Draudimo tarpininkai, skatinami komisinio atlygio už ilgalaikio investavimo sutarčių platinimą, padeda asmenims geriau suprasti produktų savybes, rizikas ir naudą bei pasirinkti tinkamiausią strategiją siekiant geresnio finansinio aprūpinimo ateityje. Todėl LB pateikiamas argumentas, kad draudimo tarpininkų suinteresuotumo mažinimas pagerins klientų poreikių patenkinimą ir situaciją rinkoje, yra nepagrįstas.

Ribojant komisinių atlyginimų draudimo brokeriams mokėjimą, taigi ir jų darbo pagal individualios veiklos pažymą galimybę, sumažėtų darbuotojų skaičius, o didžiausias paskatas palikti šią veiklą turėtų produktyviausi darbuotojai.

Draudimo tarpininkų darbo kokybė priklauso nuo jų motyvacijos

Siūlymas keisti privataus verslo atlygio modelį tiesiogiai prieštarauja viešojo sektoriaus darbuotojų atlyginimo sistemos pokyčiams, kuriais yra siekiama susieti valstybės tarnautojų atlygį su jų darbo rezultatais ir piliečiams-vartotojams sukurta verte.¹⁸

Darbas pagal individualios veiklos sutartis garantuoja, kad atlygis būtų mokamas už pasiektą rezultatą, bet ne už darbo procesą. Apribojus šią veiklos formą draudimo brokeriams, tai reikštų mažiau efektyvią veiklą ir poreikį ieškoti kitų būdų, motyvuojant darbuotojus ir

¹⁶Monitoring the level of financial literacy in the EU. Europos Komisija, 2023. Nuoroda į šaltinį:

<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2953>

¹⁷Household saving rate. Eurostat, 2023. Nuoroda į šaltinį:

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00131/default/table?lang=en>

¹⁸ Vyriausybės patvirtintoje Valstybės tarnybos pertvarkos koncepcijoje nurodomos „Lietuvos valstybės tarnybos sistemos tobulinimo kryptys, siekiant didinti valstybės tarnybos veiksmingumą, t. y. orientuoti ją į paslaugų vartotoją ir konkrečius rezultatus: <...> valstybės tarnautojų veiklos orientavimą į rezultatus stiprinimas; rezultatais pagrįstas darbo užmokestis.“ Valstybės tarnybos pertvarkos koncepcija, III Valstybės tarnybos tobulinimo tikslai, principai ir kryptys, Vasario 28 d., 2022. Nuoroda į šaltinį: https://vrm.lrv.lt/uploads/vrm/documents/files/LT_versija/VTI_koncepcija_2022_02_28.pdf

išvengiant apmokėjimo už „atidirbtą laiką“. Įmonėms tektų ieškoti naujų formų, užtikrinančių ryšį tarp kliento ir draudimo brokerio.

4. GPM REŽIMAS – SISTEMOS PRIVALUMAS

GPM įstatymo 21 str. nuostata, leidžianti atimti išlaidas įmokoms į ilgalaikį investavimą ir taupymą neturėtų būti laikoma mokestine lengvata. Šiuo instrumentu yra įgyvendinamas subsidiarumo principas, kai ekonominės veiklos pajamos arba išlaidos papildo valstybės funkcijas ir ilgainiui sukuria subsidiarią gyventojų ir valstybės atsakomybę. Todėl nutarus palaipsniui panaikinti GPM režimą ilgalaikiam investavimui ir taupymui į IGD bei III pakopos pensijų fondus būtų pagilintos pensijų sistemos problemos.

Pažymėtina, kad GPM režimo ilgalaikiam taupymui akcentavimas finansinių produktų pardavimo metu, nėra IGD ar pensijų fondų rinkų yda, bet būtinybė, kurią laiduoja pats tokio režimo įtvirtinimas įstatyme, siekiant sukurti žmonėms adekvačias taupymo sąlygas. Šis režimas buvo įvestas būtent kaip motyvacinė priemonė, kurią privalo naudoti ir naudoja IGD ir pensijų fondų brokeriai, siekdami paskatinti žmogaus pasiryžimą taupyti ir atidėti savo vartojimo poreikius.

REKOMENDACIJOS

Užuot mažinus gyventojų informuotumą ir jų motyvacijas savarankiškam gyventojų taupymui, rekomenduotina imtis nuoseklių ir Lietuvos taupymo sistemos tvarumą didinančių priemonių. Tik taip gali būti užtikrinta aprūpinta gyventojų ateitis ir jų senatvės orumas.

- **Dėl senstančios visuomenės, derėtų plėsti sąlygas žmonėms savarankiškai kaupti savo senatvei.** Pasaulio banko analitikai pripažįsta, kad „padidinti antrosios pakopos vaidmenį galima tik papildomai padidinus įmokų tarifus“¹⁹. Nuoseklus įmokų į pensijų fondus didinimas yra veiksminga priemonė, padedanti padidinti pensijų draudimo aprėptį ir pagerinti pakeitimo koeficientą²⁰ ateityje.
- **Norint pasiekti Lietuvos pensijų sistemai keliamus tvarumo tikslus, vietoje siūlymo naikinti GPM režimą ilgalaikiam taupymui į investicinį gyvybės draudimą bei III pakopos pensijų fondus, vertėtų naikinti maksimalią leidžiamą atimti iš pajamų sumą, kuri šiuo metu yra lygi 1 500 eurų.** Galiojant nuostatai, jog bendra atimamų išlaidų suma

¹⁹Rudolph, H. P., 2019. Pension Funds with Automatic Enrollment Schemes, Lessons for Emerging Economies. *Finance, Competitiveness and Innovation Global Practice February 2019*. World Bank Group. Nuoroda į šaltinį: <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/feeb0b7a-22ec-59d2-972f-54889075634c/content>

²⁰Pensininko gaunamos senatvės pensijos ar bedarbio gaunamos pašalpos dydis, palyginti su jo gautu darbo užmokesčiu dydžiu tam tikru nustatytu laikotarpiu (per paskutinius vienerius arba dvejus metus prieš einant į pensiją ar prarandant darbą). Šaltinis: <https://zodinas.vz.lt/Pakeitimo-koeficientas>

negali viršyti 25 proc. apmokestinamųjų pajamų, nominalus leistinas atskaityti išlaidų dydis yra perteklinis reikalavimas.

Dėl aukštos infliacijos išaugę pajamų ir išlaidų nominalieji dydžiai lemia situaciją, kai reali atskaitoma suma proporciškai nuolat mažėja. Todėl, mokesčių našta yra sumažinama santykinai mažiau, nei buvo numatyta įstatymo leidėjo tiksluose. Jeigu nesiryžtama palikti tik 25 proc. apmokestinamųjų pajamų ribojimą, tikslinga kuo skubiau indeksuoti maksimalią leidžiamą atimti iš pajamų sumą.

- **Investicinė sąskaita – ne pakaitalas, bet papildomas būdas investavimo skatinimui.** GPM įstatymo projektu siūlomos investicinės sąskaitos gyventojams įvedimas būtų naudingas pokytis, kadangi leistų investuojantiems asmenims mokėti mokesčius tik tik tai sumai, kuri išimama vartojimui. Investicinė sąskaita prilygsta paskirstytojo įmonių pelno mokesčio modeliui, tik skirta fizinių asmenų investicijoms.

Visgi, investicinė sąskaita yra GPM režimo III pakopos ir IGD papildymas, tačiau jokių būdu ne lygiavertis šio instrumento pakeitimas. Būtina atsižvelgti į tai, kad lėšos, skirtos fizinio asmens investicijoms, pagal galiojančius mokesčių įstatymus būtų apmokestinamos GPM ir kitais priklausančiais mokesčiais. Todėl valstybė šiuo atveju neprisidėtų prie gyventojų polinkio išleisti pajamas šiandien, užuot atsidėjus dalį jų senatvei, keitimo ir netaikytų jokio subsidiarumo principo, suteikdama privilegijas įmokoms į valstybinę Sodros sistemą.

Investicinės sąskaitos įgyvendinimas atneštų teigiamą pokytį tik tuo atveju, jei būtų išsaugotas įmokų į investicinį gyvybės draudimą bei III pakopos pensijų fondus mokestinis režimas.

APIBENDRINIMAS

Ekspertizėje nagrinėjami LB tyrimu grindžiamas Draudimo įstatymo keitimo pasiūlymas ir GPM įstatymo pakeitimo projektas, kurių įgyvendinimas turėtų neigiamų pasekmių Lietuvos ilgalaikio taupymo ir investavimo sistemai. Analizuojami siūlymai apima GPM tvarkos keitimą, pašalinant galimybę atskaityti dalį sumos iš apmokestinamųjų pajamų dėl patirtų išlaidų įmokoms į IGD ir III pakopos pensijų fondus bei komisinio atlygio už IGD sutarčių platinimą mokėjimo draudimo brokeriams apribojimą.

Prognozuojant šalies ekonomikos susitraukimą, skatinti gyventojus taupyti turėtų būti valstybės prioritetas. Taupymas yra investavimo, taigi ir ekonomikos augimo, pagrindas. Todėl šaliai yra būtina išlaikyti ilgalaikio taupymo sistemos patrauklumą, motyvuojant gyventojus kaupti savarankiškai per profesionalius investuotojus.

Šis uždavinys yra neatsiejamas nuo pačių draudimo agentų motyvacijos dirbti kokybiškai. Kokybiškas darbas ir suinteresuotas sutarčių platinimas informuoja gyventojus apie mokesčių režimą bei suteikia jiems prieigą prie profesionalios informacijos, kuriant individualius ateities taupymo planus ir užtikrinant orią senatvę.